

Ткачівська Інна Михайлівна,

ORCID ID: 0000-0002-8995-2483

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та методики фізичної культури

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

STRUCTURE OF SUBJECT-METHODICAL COMPETENCE OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHER

Проблема формування професійно-компетентного майбутнього вчителя фізичної культури, спроможного працювати в умовах постійного оновлення змісту навчального предмета «Фізична культура», у наш час набуває особливої ваги. Його професіоналізм в умовах сучасного динамічного середовища визначається основними концептуальними засадами нової української школи (НУШ), а також вимогами нормативно-правових документів освітньої галузі, які актуалізують потреби зміщення освітніх акцентів у підготовці майбутніх педагогів із суто знаннєвих до компетентнісних підходів. У статті розкрито суть та структуру поняття «предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури». Теоретичний аналіз науково-методичних джерел дозволив сформулювати авторське визначення сутності цього поняття. Розроблено структуру предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури, яка складається з інформаційно-мотиваційного компонента – передбачає ґрунтовне вивчення та осмислення концептуальних положень нормативно-правових та інструктивних документів освіти України з фізичного виховання школярів, вимог навчальної програми шкільного курсу «Фізична культура» пізнавально-когнітивний – складається із загальнопізнавальної частини (характеризується наявністю загальних психолого-педагогічних знань майбутніх учителів, обізнаністю з основними положеннями дидактики, теорії навчання і виховання, врахуванням вікових особливостей суб'єктів освітнього процесу) та предметно-пізнавальної частини, що передбачає оволодіння групами методів, спрямованих на отримання спеціальних знань (вербальних і практичних). Діяльно-творчий компонент передбачає оволодіння організаційно-методичними прийомами проведення уроків фізичної культури, оздоровчих заходів у режимі навчального дня, позакласних заходів з учнями різного шкільного віку; обізнаність з педагогічними інноваціями та їх ефективне використання при проведенні різних форм шкільного фізичного виховання в умовах педагогічної практики.

Ключові слова: предметно-методична компетентність, майбутній вчитель, фізична культура, структура, структурні компоненти.

The problem of forming a professionally competent future physical education teacher capable of working in conditions of constant updating of the content of the subject "Physical Education" is of particular importance nowadays. His/her professionalism in today's dynamic environment is determined by the basic conceptual foundations of the New Ukrainian School (NUS), as well as the requirements of regulatory documents in the educational sector, which actualize the need to shift educational emphasis in the training of future teachers from purely knowledge-based to competency-based approaches. The article reveals the essence and structure of the concept of "subject-methodical competence of a future physical education teacher". The theoretical analysis of scientific and methodological sources allowed to form the author's definition of the essence of this concept. The structure of the subject-methodical competence of the future physical education teacher is developed, which consists of an informational and motivational component – provides for a thorough study and comprehension of the conceptual provisions of the regulatory and legal and instructional documents of education of Ukraine on physical education of schoolchildren, the requirements of the curriculum of the school course "Physical Culture" cognitive and cognitive – consists of a general cognitive part (characterized by the presence of general psychological and pedagogical knowledge of future teachers, awareness of the basic provisions of didactics, theory of education and upbringing, taking into account the age characteristics of the subjects of the educational process) and subject-cognitive part, which involves mastering by groups of methods aimed at obtaining special knowledge (verbal and practical). The activity-creative component involves mastering organizational and methodological techniques for conducting physical education lessons, recreational activities during the school day, extracurricular activities with students of different school ages; awareness of pedagogical innovations and their effective use in conducting various forms of school physical education in pedagogical practice.

Key words: subject-methodical competence, future teacher, physical education, structure, structural components.

Постановка проблеми і аналіз результатів останніх досліджень. Проблема формування професійно-компетентного майбутнього вчителя фізичної культури, спроможного працювати в умовах постійного оновлення змісту навчального предмета «Фізична культура», у наш час набуває особливої ваги [18]. Його професіоналізм в умовах сучасного динамічного середовища визначається основними концептуальними засадами нової української школи (НУШ), а також вимогами нормативно-правових документів освітньої галузі, які актуалізують потреби зміщення освітніх акцентів у підготовці майбутніх педагогів із суто знанневих до компетентнісних підходів [23].

Проблемі формування і розвитку професійних компетентностей майбутніх вчителів фізичної культури приділяли увагу у своїх дослідженнях М.Т. Данилко (2003), Г.Р. Генсерук (2005), О.В. Тимошенко (2009), О.А. Пірус (2012), Г.В. Презлята (2017), І.М. Ткачівська (2017, 2022). При цьому роль методичної компетентності у професійній підготовці педагога висвітлювали А. Мормуль (2009), К. Ткаченко (20013), С. Скворцова (2014), О. Мартиненко (2016), І. Коробова (2017) та інші [21; 22; 33].

Однак, аналіз науково-методичних джерел з формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у ЗВО засвідчив, що у матеріалах наукових досліджень сучасних вчених недостатньо уваги приділено питанням предметно-методичної компетентності, яка на нашу думку, є головним чинником ефективної професійної діяльності фахівця. Відповідно недостатня розробленість цієї проблеми зумовила потребу детального і всебічного її вивчення.

Мета дослідження – розкрити суть та структуру поняття «предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури».

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети застосовувалися такі теоретичні методи: загальнонаукові – аналіз, синтез, порівняння зіставлення; конкретно-предметні – термінологічний аналіз наукової та науково-методичної літератури з піднятої проблеми; системно-структурний метод для з'ясування та розкриття шляхів формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів.

Результати дослідження. Грунтовний аналіз науково-методичної літератури з проблем професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури засвідчує, що тлумачення суті поняття «методична компетентність» знайшло своє висвітлення здебільшого у матеріалах дослідження

вчених, які стосуються професійного становлення педагогів різних номінацій, окрім учителя фізичної культури [2; 7; 10; 13; 16]. Лише незначна частина дослідників у своїх працях, пов'язаних із теоретико-методичними засадами оптимізації професійної підготовки учителя фізичної культури ЗВО, частково актуалізувала потребу формування предметно-методичної компетентності [23; 24; 28; 38].

Грунтовний аналіз та осмислення тлумачень різними вченими суті поняття «методична компетентність» дає підставу стверджувати, що на даний час, у дослідників немає єдиної думки щодо трактування цього поняття (табл. 1).

Як бачимо, сучасні вчені схильні розглядати предметно-методичну компетентність, як інтегральне системне утворення, тобто, як: сукупність соціальних знань та практичних умінь; готовність майбутнього учителя до виконання професійно-зорієнтованих функцій; властивість особистості, її індивідуальні якості, що виявляються у спроможності успішно організувати та забезпечувати світний процес, результативно реалізувати методичні завдання [14; 18; 25; 29; 32].

У контексті піднятої проблеми заслуговує на увагу думка Я. Єремії, Ю. Мосейчука, О. Мороз, які розглядають предметно-методичну компетентність, як здатність майбутнього вчителя фізичної культури до планування, вибирання з літературних джерел, розроблення навчально-методичних комплексів фізичних вправ; організації різних форм навчально-оздоровчої роботи учнів на основі діяльнісного підходу, використовуючи інноваційні методичні прийоми; формування основних компетентностей учнів з опорою на засоби фізичної культури; вміння організовувати та залучати школярів до фізичного самовдосконалення як в умовах уроків, так і в позаурочний час [10]. Узагальнюючи власні погляди щодо тлумачення суті поняття «предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури», вище названі дослідники вважають, що це здатність студентів-випускників ЗВО проєктувати ефективні навчальні процеси в рамках своїх навчальних предметів з урахуванням різноманітних педагогічних взаємодій: учні, батьки, вчителі [10].

Однак, у такому трактуванні сутнісної природи предметно-методичної компетентності, на нашу думку, недостатньо акцентується на методичній складовій в основі якої покладено способи взаємодії вчителя і учня, тобто шляхи використання різних методів, методичних прийомів, засобів та форм (Б.М.Шиян, 2004). Власне, вони і мають забезпечити досягнення навчальних,

Таблиця 1

Трактування різними авторами поняття «предметно-методична компетентність»

Суть трактування поняття «предметно-методична компетентність»	Автор
Система, що містить предметну, психолого-педагогічну, інформаційно-технологічну, комунікативну і рефлексивну складову [8].	В. Заболотний (2009)
Система наукових, психолого-педагогічних і предметних знань, професійно-методичних умінь, що базуються на обізнаності з методичними прийомами, принципами, які сприяють формуванню всіх компонентів професійної компетентності [18].	А. Мормуль (2009)
Система знань, умінь, практичного досвіду та наявних педагогічних здібностей спрямованих на реалізацію професійної діяльності з одночасною здатністю до постійного самовдосконалення [35].	Н. Цюлюпа (2009)
Системне особистісне утворення, яке проявляється у здатності до проведення навчального процесу з предмета на рівні сучасних вимог; спроможності до успішного розв'язання методичних завдань, що ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до викладання конкретної навчальної дисципліни [4].	Я. Гаєвець (2012)
Інтегральна якість особистості, що розкривається у здатності проводити діяльність на основі здобутих знань, умінь, навичок, особистісних цінностей і досвіду, набутого майбутніми педагогами під час вивчення професійно-зорієнтованих дисциплін [7].	О. Жигайло, О. Гунза (2013)
Системна цінність взаємопов'язаних компонентів, якість та здібності особистості її готовність до навчально-виховної діяльності в школі [30].	К. Ткаченко (2013)
Властивість особистості, що виявляється у здатності ефективно розв'язувати стандартні та проблемні методичні завдання: ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення занять за різними навчальними програмами; виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь з окремих розділів, тем навчального курсу, етапів навчання та досвіду і їх застосування; наявність емоційно-ціннісного бажання до діяльності із навчання учнів окремої дисципліни (предмета) [26].	С. Скворцова (2014)
Здатність організовувати та проводити заняття, застосовувати теоретичні знання та практичні вміння з методики викладання різних дисциплін для реалізації освітніх завдань [25].	О. Процишина (2020)
Здатність володіти методичним апаратом, використання й активізація базових знань з певного навчального предмета [33].	А. Фрумкіна (2020)
Готовність педагога до проведення навчальних занять та творчої самореалізації під час викладання конкретної навчальної дисципліни [11].	І. Іщенко (2021)

розвивальних, пізнавальних цілей відповідно до вимог чинних навчальних програм навчального предмета «Фізична культура». А це значить, що майбутній учитель фізичної культури у своїй предметно-методичній готовності має володіти як теоретичними знаннями, так і практичними вміннями щодо навчання школярів техніки виконання фізичних вправ: аналізувати власні досягнення; відокремлювати в них головні елементи; контролювати і коректувати причини невдач і помилок; планувати шляхи подолання вад фізичних якостей у суб'єктів навчально-виховного процесу; систематично використовувати засоби фізичної культури у повсякденному житті, як чинник зміцнення особистісного здоров'я.

Виходячи з вище сказаного, вважаємо, що предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури – це складне системне

утворення, яке необхідно розглядати через розширене тлумачення її складників. Одночасно ми підтримуємо думку званої частини вчених про те, що зміст предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури має розкриватись через ґрунтовне тлумачення її структурних компонентів [7; 14; 17; 24; 32]. У контексті піднятого питання сьогодні не можуть залишитись поза увагою наукові праці Я. Гаєвиць (2012), О. Мартиненко (2016), І. Коробової (2017), О. Процишиної (2020), І. Іващенко (2021) та ін., в яких частково висвітлюються структурні елементи методичної компетентності. Ці матеріали будуть взяті до уваги під час розроблення структурних компонентів предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури.

Так, аналіз наукових досліджень В. Мартиненко і Г. Ковтун засвідчують, що вчені вважають

основними структурними елементами методичної компетентності вчителя наступні: ґрунтовні знання теорії та методики навчання фахової дисципліни; володіння організаційно-технологічними засобами освітньо-виховного процесу; креативні та дидактичні здібності для розв'язання різних навчальних завдань; особистісні професійні якості педагога [17].

Одночасно викликають інтерес матеріали дослідження І. Коробової, яка вибудовує структурні компоненти методичної компетентності вчителя з врахуванням його досвіду, а саме: пізнавальний досвід, функціональний досвід, діяльнісно-поведінковий досвід та оцінювальний досвід [14]. На нашу думку, використовувати такий підхід у формуванні предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах ЗВО буде досить складно, позаяк у нього лише закладаються основи співпраці вчителя і учня з опорою на основні методичні засади. У студента ще не сформувався досвід методичної компетентності. Однак вважаємо, що ці структурні компоненти можуть служити орієнтиром під час розроблення структури підвищення рівня предметно-методичної компетентності та підвищення методичного рівня майбутнього вчителя фізичної культури, учителів-практиків у системі післядипломної освіти [10].

Більш реальними для практичного використання у процесі підготовки майбутніх педагогів, на наш погляд, є матеріали дослідження А. Фрумкіної, яка вважає, що сформувати предметно-методичну компетентність учителя під час навчання у ЗВО можна, використовуючи такі компоненти: презентаційний (вміння педагога мотивувати до вивчення матеріалу, пояснювати завдання, перевіряти сприйняття змісту); практичний (вміння виконувати дії за зразком та проявляти творчі здібності); виховний компонент (організаційно-педагогічні вміння)[33].

Досить цікавими, на наш погляд, є думки інших дослідників щодо структурних компонентів предметно-методичної компетентності. Так, Н. Остапенко (2015) розглядає у цій категорії такі компоненти: *когнітивний* (опанування професійних та методичних знань), *ціннісно-орієнтаційний* (характеризується загально-педагогічними здібностями), *мотиваційний* (усвідомлення завдань педагогічної діяльності), *практично-творчий* (самореалізація) [21].

Дослідники А. Кузьмінська, Н. Тарасенкова, І. Акуленко пропонують у означеній структурі розглядати гносеологічний, аксіологічний,

праксіологічний та професійно-зорієнтований компоненти [15]. Як бачимо, у процесі аналізу науково-методичних літературних джерел, у матеріалах дослідження сучасних вчених спостерігається різносторонність наукових поглядів у визначенні структурних компонентів методичної компетентності вчителя.

Таким чином, переважна більшість науковців-дослідників визначають структуру методичної компетентності вчителя як систему взаємозв'язаних компонентів, де найбільш поширеними є:

- *мотиваційно-ціннісний* компонент, який передбачає засвоєння майбутнім педагогом знань з циклу дидактико-методичних навчальних дисциплін, усвідомлення ними мотивів, цілей завдань, які ставляться до конкретного навчального предмета;
- *когнітивний* компонент, в основу якого покладено професійні знання, що базуються на обізнаності з традиційними та інноваційними способами організації навчальної діяльності;
- *процесуально-діяльнісний* компонент, який проявляється в умінні застосовувати на практиці професійні знання й уміння поєднувати з творчою самореалізацією;
- *професійно-особистісний* компонент передбачає професійну спрямованість педагога.

Отже, на основі аналізу матеріалів вище висвітлених науково-методичних джерел, а також осмислення основних засад теорії і методики фізичного виховання, висвітлених у працях сучасних вчених, у структурі предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури виокремлюємо три основні компоненти: *інформаційно-мотиваційний, когнітивно-пізнавальний, рефлексивно-діяльнісний* (рис. 1).

Розглянемо ґрунтовніше зміст кожного структурного компонента предметно-методичної компетентності майбутнього учителя фізичної культури.

Інформаційно-методичний компонент передбачає ґрунтовне вивчення та осмислення концептуальних положень нормативно-правових і інструктивно-директивних документів освіти України щодо фізичного виховання школярів, а також вимог навчальних програм шкільного курсу «Фізична культура», і на цій основі – формування у майбутніх фахівців уміння вибудовувати особистісну систему професійних цінностей та внутрішніх мотивів, переконань у необхідності успішної реалізації професійно-педагогічних функцій. Це знаходить свій вияв у ставленні студента до педагогічної діяльності в його цільових орієнтирах щодо обраної професії.

Рис. 1. Структурні компоненти предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури

Когнітивно – пізнавальний компонент у змісті методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури розглядається як інтегральний аспект, який складається з двох взаємопов'язаних частин: загальнопізнавальної і предметно-пізнавальної.

Загальнопізнавальна частина характеризується наявністю у майбутніх педагогів загальних психолого-педагогічних знань, а також обізнаності з основними засадами дидактики, теорії навчання і виховання з врахуванням вікових особливостей суб'єктів навчально-виховного процесу.

Предметно-пізнавальна складова передбачає оволодіння групами методів, спрямованих на отримання спеціальних знань (словесні і практичні):

а) словесні методи – забезпечують повне уявлення про фізичну вправу, техніку її виконання (розповідь, пояснення, виправлення помилок); методи організації і управління навчальним процесом (команди, підрахунок, розпорядження), методи залучення школярів до самостійної роботи (опрацювання документальної інформації, матеріалів підручників, навчально-інструктивних карток, використання фізичних вправ у повсякденному житті). Ці методи використовуються для стимулювання пізнавального інтересу школярів, їх активності з поглибленням знань із технічної, тактичної та фізичної підготовки;

б) практичні методи – сприяють оволодінню руховими вміннями і навичками – це уміння забезпечити навчання фізичних вправ по частинах та загалом; методи закріплення та вдосконалення техніки виконання рухових дій (ігровий і змагальний метод); методи розвитку фізичних здібностей (безперервної вправи, рівномірний, повторний

і перемінний методи), методи інтервальної, метод комбінованої вправи та метод колового тренування).

Отже, когнітивно-пізнавальний компонент розглядається як цілісна система педагогічних знань, опанування якими безпосередньо впливає на становлення учителя фізичної культури, тобто вчителя професіонала і є основою для збереження і зміцнення здоров'я учнів сучасних закладів загальної середньої освіти: розвитку основних фізичних якостей, рухових здібностей, підвищення рівня їх рухової активності і фізичної підготовленості, формування умінь і навичок використання засобів фізичної культури у повсякденному житті.

Власне пізнавальний аспект реалізується через знання фахових методик для досягнення навчальних, розвивальних, пізнавальних і виховних цілей відповідно до вимог навчальних програм навчального предмета «Фізична культура».

Діяльнісно-творчий компонент у структурі предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури передбачає опанування організаційно-методичними способами проведення уроків фізичної культури, оздоровчих заходів у режимі навчального дня школи, позакласних форм занять тобто успішного й ефективного практичного забезпечення освітнього процесу з учнями різного шкільного віку. Разом з цим, важлива роль відводиться умінню майбутнього вчителя налагоджувати взаємодію з учасниками освітнього процесу; орієнтуватися у сучасних засобах навчання та доцільно використовувати їх з метою підвищення ефективності навчально-виховної діяльності; здатності до творчого пошуку, креативного впровадження кращих зразків педагогічного досвіду вчителів-практиків; обізнаності

з педагогічними інноваціями та їх ефективному використанні під час проведення різних форм шкільної фізичної культури в умовах педагогічної практики.

Описані вище компоненти предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури виступають як цілісна система взаємопов'язаних частин, які окреслюють стан методичної готовності майбутнього фахівця до ефективної реалізації вимог навчальних програм з фізичної культури в умовах сучасних закладів загальної середньої освіти.

Висновки. Предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури є пріоритетною складовою у його професійній підготовці, як на теоретичному, так і практичному рівні. Вона розглядається як складова багатфункціональної системи професійно педагогічних знань, умінь, особистісних здатностей до ефективної організації освітнього процесу з фізичної культури.

До структурних компонентів предметно-методичної компетентності відносять: інформаційно-мотиваційний (уміння вибудовувати систему особистісних мотивів, переконань, та стійкої установки на здобуття професії учителя фізичної культури); когнітивно-пізнавальний (реалізується через психолого-педагогічні знання та спеціальні знання з теорії і методики з фізичної культури, що є базою для формування і розвитку ключових компетенцій учнів сучасних шкіл); діяльнісно-творчий (уміння реалізувати здобуті знання, практичні уміння під час проведення різних форм фізичного виховання з врахуванням вікових особливостей та можливостей організму школярів).

Перспективи подальших досліджень. Перспектива подальшої наукової розвідки полягає у розробленні рівні, етапів та шляхів формування методичної компетентності майбутнього учителя фізичної культури у системі підготовки педагога з фізичної культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волобуєва Т.Б. Структура професійної компетентності сучасного педагога. Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. праць. Словянськ, 2005. С. 33-42.
2. Гаєвець Я. Методична компетентність вчителів початкових класів: компоненти системи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013; 2 (28): 212-224. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/2909/1/Methodychna%20kompetentnist%20vchytelia%20pochatkovykh%20klasiv.pdf>.
3. Генсерук ГР. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: [автореф]. Тернопіль; 2005. 20с.
4. Гаєвець Я. Методична компетентність як мета та результат підготовки вчителя початкових класів. Наука і освіта. 2012; 8: 38-42.
5. Гарачук Т, Аркавенко Н, Щур В. Аналіз сутності понять «компетентність» і «компетенція» у системі психолого-педагогічних категорій. Початкова освіта у контексті шкільних змін: теорія, методика, практика, досвід. Умань. 2021; 78-98.
6. Данилко М.Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. Луцьк: Волин. обл., 2003.-234с.
7. Жигайло О., Гунза О. Формування методичної компетентності майбутніх вчителів початкових класів у процесі викладання дисциплін природничо-математичного циклу. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: Просвіт. 2013; 4: 184-190.
8. Заболотний ВФ. Формування методичної компетентності у вчителя фізики засобами мультимедіа: монографія. Вінниця: Едельвейс і К; 2009. 454с.
9. Зубанова НЮ. Формування професійно-педагогічної спрямованості особистості майбутнього вчителя фізичної культури: [автореф]. Луцьк; 1999. 14 с.
10. Єремія Я, Мосейчук Ю, Мороч О. Предметно-методична компетентність майбутнього вчителя фізичної культури: аспекти формування. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2023; 41: 24-27.
11. Іщенко І. В. Навчально-методична компетентність викладача закладу фахової освіти. Інноваційні моделі розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної і фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи: Зб. матеріалів Міжнародної конференції з онлайн-трансляцією. Запоріжжя; 2021: 34-36.
12. Карпюк Р. Формування у майбутніх учителів фізичної культури вмінь вирішувати педагогічні ситуації. Збірник наукових праць Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк; 2005: 145-148.
13. Книга учителя фізичної культури: довідково-методичне видання. Упорядн. СІ.Операйло, ВМ. Єрмолова, ЛІ. Іванова. Харків. 2008; 560 с.
14. Коробова ІО. Формування методичної компетентності майбутніх учителів фізики на засадах індивідуального підходу: [автореф]. Київ; 2017. 44 с.

15. Кузьмінський АІ., Тарасенкова АА., Акуленко ІА. Наукові засади методичної підготовки майбутнього вчителя математики: монографія. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького; 2009. 320 с.
16. Логвиненко ОВ. Професійні інтереси як складова підготовки вчителя фізичної культури. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Київ. 2011; 13: 306-310.
17. Мартиненко О, Ковтун Г. Формування методичної компетентності вчителя математики та економіки. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Київ. 2016; №3(57): 398-406.
18. Мормуль А. Методична компетентність майбутніх вчителів гуманітарного профілю як педагогічна проблема. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир. 2009; 43: 176-179.
19. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. К.: «Шкільний світ»; 2002. 22 с.
20. Олійник І. Проблеми підготовки фахівців з фізичної культури. Науковий часопис НПУ імені МП. Драгоманова. Київ. 2011; 13: 438-441.
21. Остапенко Н. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. 2015; 2: 53-57.
22. Презлята ГВ., Ткачівська ІМ., Випасняк ІП. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ; 2014. 351 с.
23. Професійна компетентність учителя фізичної культури: колективна монографія, за заг. ред. І Ткачівської, Г Презляти. Івано-Франківськ; 2017. 404 с.
24. Пірус ОА. Формування професійної компетентності фахівців сфери фізичної культури і спорту: [автореф]. Івано-Франківськ; 2012. 20 с.
25. Процишина О. Структура методичної компетентності майбутнього викладача мистецької школи. Музичне мистецтво в освітньо-логічному дискурсі. Київ. 2020; 5: 66-73.
26. Скворцова СО. Методична компетентність учителя початкової школи. 36. наук. праць. Педагогічні науки. Херсон, ХДУ; 2014; 65:254-259.
27. Тевлін Б. Резерви підвищення професійної майстерності вчителів. Освітній дайджест. 2023; 3: 148-151.
28. Тимошенко ОВ. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах: [автореф]. К.; 2009. 35 с.
29. Ткаченко КГ. Теоретичні основи методичної компетенції майбутніх учителів початкових класів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса; 2013: 39-45.
30. Ткаченко К. Формування методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі педагогічної практики: [автореф]. Слов'янськ, 2015. 22 с.
31. Ткачівська ІМ. Прогностична модель професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здійснення туристсько-краєзнавчої роботи з учнями. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Педагогіка. 2008; 26-27: 199-204.
32. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу: навч. посіб. Під загальною редакцією професора СІ. Якименко. К.: Видавничий дім «Слово»; 2011. С. 231-266.
33. Фрумкіна АЛ. Етапи формування методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів для викладання образотворчого мистецтва іноземною мовою. Вісник КЛНУ. Педагогіка та психологія. 2020; 33: 30-38.
34. Цьось АВ. Диференційований підхід у процесі професійної підготовки вчителя фізичної культури: [автореф]. К., 1994. 16 с.
35. Цюлюпа Н. Педагогічні умови формування методичної компетенції майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки: [автореф]. К., 2009. 20 с.
36. Чернецькі К. Теоретико-методологічні основи професійного розвитку людини. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2001; 1: 142-156.
37. Шандригось ІА. До питання проблеми оцінювання якості професійної підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. Науковий часопис НПУ імені МП. Драгоманова. 2011; 13: 224-722.
38. Шиян БМ. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичної культури в педагогічних навчальних закладах: [автореф]. К., 1997. 50 с.
39. Шиян Б. М. Шляхи підвищення рівня професійної готовності майбутніх учителів фізичної культури до роботи в національній школі. Конференція: підготовка спеціалістів фізичної культури та спорту в Україні. – Луцьк, 1994. – С. 240 – 241
40. Щедролоєва К. Формування професіоналізму майбутнього вчителя у культурно-освітньому середовищі вищого навчального закладу. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2003; 3: 72-76.
41. Lyudmila Aleksieienko-Lemovska. Methodological competence development of preschool. teachers in the system of continuous education. Vol 53 No 4 (2022): Scientific Journal of Polonia University. P. 9-20.
42. Genkal S. E., Chernyakova Zh. Yu. Methodological competence as the basis of fundamentalization of professional training of future teachers . Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV (48), Issue: 102, 2016. P. 18-21.

43. Tkachenko L., Kushevska N., & Kabysh, M. Evaluating Future Teacher Competencies in the Face of Contemporary Global Challenges: A Comprehensive Analysis. *Futurity Education*, 3(2), 105–118. 2023. <https://doi.org/10.57125/FED.2023.06.25.06>

44. Tolochko S. Methodology of formation of scientific and methodological competence of teachers in postgraduate pedagogical education. *Collection de papiers scientifiques ΛΟΓΗΟΣ*, pp. 47-50. 2020.